

Arbeid med konfirmantforeldre

OM

I arbeidet med trosopplæringen utfordres menighetene til å tenke bevisst gjennom hvordan foresatte og familiene skal trekkes inn i arbeidet. I mange menigheter opplever man at barnearbeid og familiearbeid hører sammen. Det er kanskje sånn at man har en oppfatning av at familiearbeid er det man gjør med familier som har små barn. Men egentlig kan ansatte ta utgangspunkt i familien, og på den måten være med på å koble sammen samtlige virksomheter i en menighet og gjøre det til et familiearbeid. For der det finnes mennesker – der finnes det familier.

En annen tanke er at familiearbeid bare skjer når hele familien er til stede samtidig, eller i hvert fall barn og en forelder samtidig. Det er også en måte å tenke på som forsterker opplevelsen av familiearbeid som bare har med småbarnsfamilier å gjøre.

Familien er en del av menneskets identitet. Den er nærværende selv om de andre familiemedlemmene ikke er til stede. Ungdommer i konfirmasjonsalder deltar sjelden i aktiviteter som er rettet mot hele familien sammen med sine foreldre. Dette betyr ikke at familiens betydning forringes i den unges liv av den grunn.

Når det gjelder arbeid med foreldre og foresatte i konfirmasjonstiden kan dette ha flere fokuspunkter. Det handler både om samarbeid i forhold til planlegging, tilrettelegging, gjennomføring, informasjon m.m. Det kan også handle om å skape møtepunkter der foreldre/foresatte får arenaer der de kan møtes og få påfyll i forhold til eget liv og foreldrerolle.

PLAN FOR TROSOPPLÆRING

I Plan for trosopplæring beskrives arbeidet med familien i konfirmasjonstiden på denne måten:

Involvering av familien

Det er tjenlig å involvere konfirmantene og deres foreldre/foresatte i planlegging og gjennomføring av konfirmasjonstiden for å sikre medbestemmelse og forankring i konfirmantenes og familienes behov og ønsker.

Samarbeid og samvær med foreldre/foresatte er et viktig anliggende i konfirmasjonstiden. Disse kan involveres i planlegging og gjennomføring av ulike deler av opplegget. I tillegg til egne foreldremøter kan en legge til rette for samvær der foreldre/foresatte og konfirmanter sammen arbeider med temaer knyttet til tros- og livsspørsmål. Konfirmasjonen gir også god anledning til å involvere fadderne gjennom forbønntjeneste og invitasjon til ulike samvær i løpet av konfirmasjonstiden.

Konfirmasjonstiden er en viktig tid for familiene, både den nærmeste familien og storfamilien. Ungdom lever i ulike familiekonstellasjoner. Kirken må møte de utfordringene som dette innebærer på en konstruktiv og inkluderende måte.

SAMVIRKE MED HJEMMET: *Foreldremøter/kurs med tema som for eksempel konfirmasjon, ungdomsspørsmål og foreldrerolle, samlivstemaer, tro og identitet, etiske temaer. Medarbeiderskap i tilknytning til planlegging og gjennomføring av tiltak i konfirmasjonstiden.*

Måten planen omtaler samarbeidet med familien/foreldre og foresatte på dreier seg om forhold som foreldrenes rettigheter som foreldre, foreldrene som en ressurs og hva kirken forventer at foreldrene skal delta i.

Foreldrene har rett til god informasjon, å få vite hvordan konfirmanttiden er bygd opp, hvordan det går, om det har oppstått problemer og lignende. Menigheten skal invitere foreldrene til drøftinger om programmet, og legge til rette for at foreldre kan delta i planlegging og evaluering.

Menigheten har rett til å forvente at foreldrene stiller opp på foreldremøter, andre spesielle arrangement og enkelte gudstjenester. Disse forventningene kan godt bli presentert for foreldrene i forbindelse med den generelle informasjonen om konfirmasjonstiden i menigheten.

FORSKNING

Stiftelsen Kirkeforskning (KIFO) leverte i 2012 en rapport om «Trosopplæring i hjemmet». De så også på konfirmantforeldrenes rolle. De uttaler at trosopplæring og konfirmasjonstiden ikke bare engasjerer store grupper av barn og unge i kirkens barne- og ungdomsarbeid, men også foreldrene/familiene deres.

For mange foreldre innebærer det å ha et barn som er konfirmant en endring i holdning til menigheten. 55 prosent oppgir at de har blitt mer positive til menigheten, 41 prosent har uendret holdning og 4 prosent har blitt mer negative.

Praksisen med å involvere foreldre i menigheten i løpet av de månedene barna er konfirmanter, ser ut til å være ulik fra menighet til menighet. I følge foreldrene selv ble bare halvparten av dem spurt om å hjelpe til med noe i løpet av konfirmasjonstiden. Av de som oppgir å ha blitt spurt, bidro syv av ti. Den store oppslutningen hos foreldre som ble spurt om å bidra viser at det er et stort potensial i foreldremedvirkning. Uansett hva foreldrene bidro med, om det var stort eller smått, ligger det en vilje til å gjøre en innsats når en blir spurt.

Grunnen til at menighetene ber foreldre om å bidra er primært et ønske om å trekke foreldrene inn i kirkens trosopplæringsarbeid, for på den måten å vise at hjem og menighet står sammen om trosopplæringen. Et annet perspektiv på foreldrenes bidrag er å se på det som en realisering av et delt samarbeid mellom hjem og kirke om konfirmasjonstiden. Kirken har et sterkt anliggende om at trosopplæring ikke bare er noe som menighetenes aktive og profesjonelle driver for en bestemt målgruppe, men at målgruppen selv og deres foresatte skal involveres. I et slikt perspektiv er det helt nødvendig at foreldre på en eller annen måte støtter opp under konfirmasjonstiden.

At bare halvparten av foreldrene har blitt spurt viser at menighetene har et langt stykke igjen til å tenke på konfirmasjonstiden som et delt samarbeid mellom hjem og kirke. En tradisjonell måte å tenke konfirmasjon på kan være grunnen til at det ligger en ubrukt ressurs i foreldregruppen.

En annen forklaring kan være mangelfull kompetanse på å organisere frivillig innsats. Involvering fra foreldrenes side krever at de ansvarlige for konfirmasjonen setter av ressurser til å tenke igjennom hvordan de skal samarbeide med foreldrene. Her vil det nødvendigvis ikke bare dreie seg om hvilke bidrag som trengs og hvordan bidragene skal organiseres, men også menighetens innstilling til å gi foreldrene muligheten til påvirkning og medbestemmelse. Om foreldremedvirkningen vil bli en suksess, vil det trolig også være avhengig av menighetenes rimelighet i forventningene til foreldrenes involvering.

Om foreldrenes bidrag i konfirmasjonstiden kan styrke samarbeidsrelasjonen mellom foreldre og menighet, avhenger av om foreldrene synes at konfirmasjon er viktig. En grunnleggende betingelse for engasjement, involvering og forpliktelse, er holdningen til hvor vidt noe er viktig. Som vi tidligere har sett mener de fleste konfirmantforeldre at det er viktig at barna blir konfirmert i kirken. Dette er et godt utgangspunkt for å skape et godt samarbeidsklima mellom foreldre og menighet. Når foreldrene synes det er viktig, skulle en også tro at de ønsker å samarbeide med menigheten om å gjøre konfirmasjonstiden til en flott tid for barna sine.

Undersøkelsen tar ikke oppi hvor stor grad konfirmantforeldrene har blitt invitert til konfirmantforeldremøter eller kurs rettet spesielt mot foreldre.

HVA ER MÅLSETTINGEN MED FAMILIE- OG FORELDREARBEID?

Hva vil vi med foreldrearbeidet? Det er et nødvendig spørsmål å stille, ikke minst fordi kirken har hatt en tendens å tenke for snevert om sitt foreldrearbeid. Vi har vært ute etter å fortelle foreldre og foresatte hva konfirmasjon er, hvordan undervisningen legges til rette, om praktiske spørsmål i forbindelse med konfirmasjonsdagen. Dette er viktig nok, men det handler om mer enn det.

Hva med foreldrenes egen livssituasjon? Skal den være med på å innholds-bestemme arbeidet? Og hva med forkynnelsen av evangeliet også for denne gruppen? Evangeliet for konfirmantene er også evangeliet for de foresatte! Konsekvensene av dette må bli at forkynnelsen og undervisning sikres en betydelig plass – også i foreldrearbeidet.

HVORFOR ARBEID MED KONFIRMANTFORELDRE?

Konfirmasjonen har en særstilling i Den norske kirke. Antall deltagere i konfirmasjonsforberedelser gjør den også til flaggskipet i trosopplæringen. Konfirmasjon er en naturlig del av ungdomstiden.

Menighetene har en plan for konfirmasjonstiden. Hvor er foreldre/foresatte/ familien i deres plan?

Konfirmantenes foresatte er langt fra noen homogen gruppe, heller ikke i sitt forhold til kirke og kristendom. Her er hele spekteret av holdninger representert: avvisende, likegyldige, frustrerte, passivt forventningsfulle, aktivt interesserte, bekjennende kristne... Hva betyr dette for opplegget av foreldrearbeidet?

«Jeg har i et par år sett frem til at sønnen min skulle komme i konfirmasjonsalder. Det gir meg en anledning til å få en ny kontakt med menigheten, som jeg er kommet på avstand fra. Jeg får et slags alibi for å gå i kirken. Jeg har i grunnen store forventninger til konfirmasjonstiden – også for mitt eget vedkommende.» Hvordan kan foreldrearbeidet legges opp for at foreldre og foresatte med en slik innstilling ikke blir skuffet?

Vi burde se ordene «familie» og «konfirmasjon» i tett sammenheng med hverandre. Det bør være naturlig å se konfirmasjonstiden også som en del av familiens liv. Konfirmasjonstiden, uavhengig av type, er en viktig del av konfirmantens liv og berører på den måten hele familien. Foreldre er interessert i hva som skjer med deres barn og hva man gjør i konfirmasjonstiden. På mange måter har vi glemt bort betydningen av konfirmantens familie i løpet av konfirmasjonstiden. Finnes det en måte å se familien og konfirmantarbeidet i sammenheng på? De fleste menigheter har tradisjon for møter med konfirmantforeldre, mens andre har utarbeidet egne kurs i tillegg til de vanlige foreldremøtene.

HVORDAN

Konfirmasjonstiden innledes ofte med informasjon om konfirmasjon til alle i aldersgruppa. Dette skjer oftest skriftlig. Allerede her kan det være bra å tenke på hele familien og ikke bare på den unge som er potensiell konfirmant. Man kan for eksempel legge til «og foresatte» til ungdommens navn. Dette fører til at brevet ikke bare er konfirmantens sak. Brevet kan også adresseres bare til foreldrene, siden unge i konfirmasjonsalder fremdeles er under foreldrenes formynderskap.

Kontakten videre vil naturlig foregå både skriftlig og muntlig. Derfor blir både brev, mail, SMS, telefon, foreldresamvær og oppfordring til samtale nødvendige elementer i kontakten med familien.

Det er mange muligheter til å skape møtesteder med foreldrene i konfirmasjonstiden. Alt fra informasjonsmøter og foreldremøter, enkeltsamtaler, foreldrekurs, medarbeideroppgaver ved forskjellige anledninger og i forbindelse med leir.

De fleste har et informasjonsmøte med foreldre og konfirmanter i forbindelse med påmelding til konfirmasjon. Mange har også ett møte i løpet av konfirmantåret der man snakker om et tema, og informerer om praktiske ting ved leir, weekend, konfirmasjonstiden og konfirmasjonsdagen. Andre igjen har utvidet til flere samlinger der man tar opp forskjellige tema om foreldrerolle m.m. Noen har tradisjon for å involvere konfirmantforeldrene i forbindelse med fasteaksjon – både i forhold til å gå med bøsse, kjøre, bake eller ha ansvar for bevertning av bøssebærere. Andre inviterer foreldre spesielt til å delta på konfirmantenes obligatoriske gudstjenester.

Utgangspunktet for å treffe foreldrene bør være foreldrenes interesse for sitt barn, og av det arbeidet konfirmanten og familien er en del av. Foreldrene forventer å bli informert om konfirmasjonsundervisningen og de praktiske spørsmålene som hører til i konfirmasjonstiden. De forventer også at ansatte er åpne for samtaler rundt sine barn. De venter at de ansatte er kompetente, profesjonelle mennesker som legger til rette for en trygg konfirmasjonstid, og de forventer at de tar vare på ungdommene. De ansatte må huske på at de ikke eier konfirmantene, men huske på at de bare «låner» dem i konfirmasjonstiden.

Kontakten med familien bør være åpen, direkte og naturlig. Det er en viktig del av konfirmantarbeidet å ha god kontakt med foreldrene. Foreldrene forventer seg en åpen atmosfære på de forskjellige møtestedene, at de kan diskutere spørsmål rundt konfirmasjonstiden sammen eller i enerom. En ung ansatt kan oppleve det utfordrende å ivareta kontakten med foreldrene fordi foreldrene er eldre enn dem selv. Det eneste som hjelper i denne sammenhengen er mot til å ta tak i situasjonen og eventuelt be om bistand fra eldre kollegaer. Foreldrene bør være bevisste på at de ansatte ved behov kan ta kontakt med dem for å løse eventuelle situasjoner som man må håndtere i løpet av konfirmasjonstiden. Det er betydningsfullt for foreldrene å få respons angående sitt barn. Ofte fokuseres det på problemer i sånne situasjoner, så det er viktig at de ansatte snakker om de positive sidene man har sett i konfirmanten og forteller hvor flott ungdommen er som akkurat disse foreldrene er foreldre til.

ERFARINGER:

- *«Det er bra at foreldre og konfirmanter tilbringer tid sammen i forbindelse med konfirmanttiden.»*

Noen menigheter har erfaringer med å ha konfirmanter og foreldre sammen på temakvelder der man tar opp tema som man tenker at konfirmanter og foreldre kan jobbe videre med i hjemmet. Dette kan være en måte å bygge ned terskler og sette problemstillinger som rus, sex o.l. på dagsorden.

- *«Jeg har fått mange signaler fra konfirmantforeldre på at de har sett det som verdifullt og givende å få lov å sitte sammen å dele erfaringer når det gjelder oppdragelse og andre relevante verdipørsmål.»*

Mange konfirmantforeldre er i den alderen at barna er så smått på vei ut av redet. De søker ny mening i sine liv og fornyelse. Kirken har vel dessverre ikke blitt sett på som en relevant kilde å søke når det gjelder verdier og livstolkning/mening.»

- *«Oppdragelse er foreldrenes ansvar. Det kan ingen annen gjøre. Som ansatt i menigheten kan man støtte foreldrene i deres oppgave som oppdragere ved å snakke med dem om saker som berører konfirmanten og/eller familien.»*

Det viktigste er å skape en arena der foreldre kan få snakke sammen om gledene og utfordringene man har som tenåringsforeldre.

- *«I utgangspunktet regner vi med de foresatte som viktige samarbeidspartnere i konfirmasjonstiden. At mange ikke ønsker å være det eller kanskje ikke har mulighet til det, er en annen sak. Men det er ikke kirkens oppgave å sette folk i bås. Mange foreldre venter på en real utfordring fra kirkens side. Hvorfor skulle de ikke få det? Da må vi ikke presentere arbeidet som et ferdigprodukt, der kirken og konfirmantene er aktører, mens foreldrene er tilskuere. Vi presenterer et program for de foresatte i begynnelsen av konfirmasjonstiden, som inneholder noen utfordringer i forbindelse med samarbeid, som for eksempel: kjøring under fasteaksjonen, kakebaking, kirkekaffeansvar, matlaging på leir, og tilbud om foreldresamlinger med forskjellige tema».*

Mer enn en menighet har opplevd å få løst en god del av sitt leder problem i konfirmantarbeidet ved å satse på foreldrenes medvirkning på deler av opplegget. Vær frimodige på å møte dem som potensielle medarbeidere!

To samlinger med konfirmantforeldre (Førde, Heidi Styve)

Det første møtet er på hausten (oktober). Det varer ca 1,5 time. Midt i samlinga vert det kaffi og heimelaga mat frå ei av dei trufaste foreiningane med eldre vi har i kyrkjelyden.

På denne samlinga gjer vi dei smakebitar frå konfirmantåret til no. Dei får sjå bilete frå samlingane vi har hatt. Vi gjer dei nokre smakebitar på korleis vi har lagt opp undervisninga vår. Mellom anna får dei prøvd seg på "Vote with your feet". Dei får ein innføring i

Kristuskransen og "con Dios (som er det materiellet vi nyttar) og av og til har vi ein kort temabolk som i dei seinaste åra har handla om det å vere konfirmantforeldre (oftast med utgangspunkt i "liv laga") og vi tipsar dei om boka og om at det går an for vaksne og å få kjøpt Kristuskransen.

Det andre møtet er i slutten av januar. Det varer ca.3 timer. Her har vi invitert eksterne foredragshaldarar og vi har hatt ulike tema.

Tema har vore:

«Å vere skilsmisseborn». Grunnen til at vi valde å ta opp dette temaet, er at vår tanke var at det er viktig å setje fokus på kva skilsmisse gjer med våre og naboens born. Vi har fått gode tilbakemeldingar på dette temaet.

"Kommunikasjon i nære relasjonar". Vi valde då å setje fokus på den gode relasjonen mellom foreldra. Grunnen til dette er eit engasjement hos underteikna om at vi som kyrkje har eit ansvar for alle ektepara vi viglar, og ikkje føl opp. Vi som kyrkje har eit ansvar for dei store skilsmissetala. Kva kan vi som kyrkje gjere for å førebygge skilsmisse? Underteikna sin påstand er at det er særleg to "livsfasar" som kan vere utfordrande i eit samliv: å verte foreldre, og å vere tenåringsforeldre. I min jobb hadde eg moglegheita til å gjere noko med konfirmantforeldra. Eg ynskte å gje dei nokre gode reiskapar som dei kan nytte når utfordringane kjem.

Mot slutten av møtet har vi litt kort informasjon om det som ligg føre i konfirmantåret, og rom for praktiske spørsmål.

Arbeidet med konfirmantforeldre (Tempe/Leira og Bratsberg menigheter, Esbjørn Hummelgård)

Ansvarlig prest har hele tiden sett og spilt på konfirmantforeldrene som en ressurs for menigheten i arbeidet. De har blitt utfordret på flere oppgaver, alt fra baking til gudstjenester, kjøring og oppfordring til å delta på flere gudstjenester sammen med sin pode.

Vi har hatt 3-4 samlinger kun for konfirmantforeldre i konfirmantåret. Vi prøver å skape en god ramme rundt møtene med god servering. Tema har vært oppdragelse, etiske tema av forskjellig slag med foredragsholder fra Familievernkontoret og politiet, for å nevne noen.

Vi har i tillegg lagt praktisk informasjon til disse møtene. Det har vært god tid for dialog og innspill fra foreldre. Det har vært og er godt oppmøte på disse foreldremøtene. Jeg føler at de opplever det som relevant å at de blir tatt på alvor. Det gjenspeiler seg også i at søsken også velger kirkelig konfirmasjon.

For noen år siden startet menigheten med å bruke menighetens engasjement for en vennskapsmenighet i Estland inn i konfirmant- og foreldrearbeidet. Disse to årene har nok vært de mest vellykkede da det ble et bredt engasjement fra hele menigheten og ikke minst fra konfirmantforeldre.